

Laffe happen

L. Polman

Nederlandse troepen 't bange haasje. Dat wordt beweerd *down under*, in Australië. In zijn onlangs verschenen boek *SAS Sniper* beschuldigt de Australische commando Rob Maylor Nederlandse troepen in Afghanistan van 'lafheid'. Nederlandse helikopterpiloten zouden niet hebben willen helpen toen Australische en Amerikaanse militairen nabij Khas Uruzgan onder vuur lagen, '... uit vrees dat ze zelf een paar kogels zouden moeten incasseren,' schrijft Maylor. De Apaches zouden hulp hebben geweigerd, 'omdat ze dan onder de veilige hoogte van vijfduizend voet moesten dalen'. Uiteindelijk waren Amerikaanse gevechtstoestellen dan maar te hulp geschoten. Een Amerikaanse militair was toen al gesneuveld en zeven Australische SAS-militairen, onder wie Maylor, waren gewond.¹

Met aantijgingen van 'lafheid' zijn militairen niet bepaald zuinig. In de Eerste Wereldoorlog werden 306 Britse militairen gefusilleerd wegens 'lafheid in het aanzien van de vijand'. Onterecht, bleek pakweg zeventig jaar later. In 1990 gingen Britse krijgswaardarchieven open voor onderzoek naar de motivatie achter de doodvonnissen. Met schokkende uitkomsten. Na een mislukt offensief bijvoorbeeld waren militairen uit een compagnie geplukt en tegen de muur gezet. Hun dood moest anderen inspireren om een volgende keer wél te winnen.

In 2006 startte de Britse minister een procedure voor eerherstel van de 306 'lafaards'. Ze waren niet laf, maar 'gestoord' geweest, had de bewindsman geconcludeerd. Dat nieuwe 'vonnis' kwam prompt ook ter discussie te staan: de minister suggereerde zoiets als PTSS, maar die diagnose kan pas na lang onderzoek worden gesteld. Van de militairen van destijds zijn nauwelijks medische gegevens overgebleven. Wel hun verhalen, 306 verschillende. Sommigen hadden een bevel geweigerd omdat ze bang waren geweest. Bang zijn is niet 'gestoord', maar getuigt van gezond instinct, zou menig psychiater zeggen.

Hebben de Nederlanders geweigerd te helpen, zoals Maylor beweert? Defensie ontkent. Er zouden wel degelijk Apaches ingezet zijn, tot vier keer toe; drie keer om evacuatie van gewonden te begeleiden. De vierde keer dat de Apaches in actie kwamen, was het gevecht al voorbij. Zijn Nederlandse troepen laf? Beschuldigingen zijn er te over. In de jaren '60 en '70 stond het Nederlandse leger internationaal te kijk als *hair nets on parade*. Over het Nederlandse leger in de jaren '80 liet de Amerikaanse generaal Sheehan zijn licht schijnen: het Nederlandse leger verloor respect van andere legers, omdat het openlijk homo's in dienst nam. Waardoor in de jaren '90 volgens collega Sheehan 'Srebrenica' kon gebeuren. En in het nieuwe millennium zou het Nederlandse leger weigeren af te dalen tot onder de vijfduizend voet.

Ach. Een krijgsmacht kun je niet hoger op de kast krijgen dan door haar 'laf' te noemen en dús wordt gul met de term gesmeten. Ook door Nederlandse militairen. Dutchbatters op uitzending heb ik meermaals horen proesten over buitenlandse collega's in dezelfde missie. 'Verkeersdrempels' waren die anderen: lagen al plat voorover op de grond bij het minste onraad. Over de Australische aanklacht kunnen de Nederlandse troepen zich getroosten dat Australische troepen in Afghanistan én Irak ook van 'lafheid' worden beschuldigd. In het officiële *Australian Army Journal* beklagt majoor Jim Hammett zich. Hoewel uitstekend getraind en uitgerust, schrijft Hammett, mogen Australische troepen alleen maar een beetje ondersteunen en 'de geïnteresseerde toeschouwer' spelen als Amerikaanse, Britse en Canadese collega's uit vechten gaan. De *Aussies* schamen zich soms rot. Ze werden ontplooid in het Zuid-Iraakse al-Muthanna. Australië klopte zich op de borst voor zoveel heldenmoed. 'Maar door Britse troepen wordt al-Muthanna gebruikt als plekje om even op adem te komen van de gevechten in Basra en al-Amarah,' schrijft Hammett. De moraal: wees zuinig met de beschuldiging van lafheid, want u krijgt 'm terug. Als een boemerang. *Pun intended*.

¹ Rob Maylor with Robert Macklin, *SAS Sniper. Inside the World of an Elite Marksman* (Sydney, Hachette Australia, 2010).